
Minder om I.C. II

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Minder om I.C. II

4

Minder om I.C. II

Minder om I.C. II

Minder om I.C.

Af Sognepræst Kaj Munk

Kaj Munk afslutter her sin Skildring af personlige Minder om I. C. Christensen.

II.

OG LILLE runde kære Fru I. C.! Hvor maatte man dog holde af hende! Hvor passede de til hinanden, de to jævne beskedne Mennesker. Vi Mænd sad hos Købmand Godtfredsen ved Kaffen, mens Fru I. C. og Fru Godtfredsen listede ude i Butikken, og det blev nok til lidt Handel om Kjoletøj, og Fru I. C. kom ind og fik en Femmer eller to af den forklemte og slunkne Pengepung, som med Besvær blev bugseret op af Baglommen. Imens gik Snakken, ogsaa paa det degneligste. "Kan du huske, Godtfredsen, dengang med Snevejret?" "Ja, og kan du huske, Christensen, dengang med Gaasen? Da kom du vaad hjem fra Jagten." "Ja, da gjorde det godt med en Snaps. Det vil jeg for Resten stadig gerne have til min Aftensmad; men vil jeg have en til, saa kommer skam hun der med Proppen." Saadan blev det ved. Man var ved at døse hen, men blev, skal jeg love for, pludselig vaagen: "Da Kong Georg ser denne Fyr springe frem fra Vejkanten med løftet Revolver, rejste han sig i Vognen og truede ad ham med sin Spadserestok, som han tilfældigvis havde med sig. "Jamen det kunde dog ikke hjælpe Deres Majestæt," indvendte jeg. "Man skulde ikke tro det," sagde Kongen, "men Manden blev ræd og stak af."

*

Var man meget heldig, kunde man faa ham til at fortælle et Træk som dette: "Kort, ganske kort Tid efter, jeg var blevet Minister, blev jeg opsøgt af Georg Brandes, der bad mig om en Professortitel, da en saadan kunde have praktisk Betydning for ham, naar han rejste i Udlandet, sagde han. Jeg svarede: "Jamen i saa Fald maa De jo aflægge Ed." Dertil havde han kun at sige, at det var han indforstaaet med. Jeg ekspederede ham saa Formularen i Hænde, som han returnerede underskrevet, hvorefter jeg lod ham Titlen tilstille."

Jeg udbrød maabende: "Den Slags troede jeg ham for stolt til," og fik til Svar: "Det kender jeg ikke noget til; men saadan er det forefaldet."

En anden Historie, han selv har fortalt mig:

"Da Kong Haakon kom til Norge, havde jeg ved Festbanketten Henrik Ibsen til Bords. Han ytrede ikke et Ord til mig, og jeg, der var Gæst i Landet, havde jo intet Tilfald til at tale først. Omsider langt inde i Maaltidet løftede han sit Glas og sagde: "Skaal da!" Jeg svarede: "Skaal." Og mere blev der ikke siden talt mellem os."

*

Ja, saadan kunde han fortælle, naar det skulde være. Men det var sjældnere end sjæl-

dent, at han røbede noget. End ikke hans Kone vidste Besked med selv hans nærmeste Fremtidsplaner. Morsomt nok, at den næste Jyde af Overstørrelse, jeg lærte at kende, var min Biskop, Olesen i Ribe, han, der var et Ocean af Aabenhjertighed. Naar han kom paa Visitats, kunde han læse de intimeste Breve fra sin Familie højt for den tilfældige Tilhører. To saa forskellige Mænd, begge Jyder, begge langt ud over det almindelige. Hvor holdt man af I. C., fordi han var, som han var, og af Olesen, fordi han var stik modsat!

*

Man sagde om I. C., at hans Ord var mere værd end Nationalbankens Underskrift. Ogsaa en af hans Efterfølgeres Ord havde Lighed med Paalydendet paa Pengesedler, men saadan at forstaa, at det kneb med Indfrielsen. Stadil Præsteembede havde han lovet opslaaet, men Tiden gik, og Vedersø-Præsten maatte blive ved at passe begge Embeder. Til sidst tog han og de to Menighedsraad til He, om ikke I. C. vilde hjælpe os til at tvinge sin anden Eftermand til at holde Ord. ”Jeg blander mig ikke gerne ind i noget, der ikke vedkommer mig.” Vi forklarede Christensen saadan og saadan, og hør nu her:

Kirkens 1100-Aars-Fest i Ribe. Der staar I. C. i sin gamle Overfrakke, og der kommer Kirkeministeren i sin lidt mere ny. ”Ja, undskyld, Hr. Kirkeminister, men de siger i Stadil og Vedersø, at jeg i sin Tid midlertidig lod Embederne betjene af een Mand, men havde lovet dem, de nok skulde faa hver sin Præst igen. Nu hævder man, at ogsaa De har lovet, det skal ske. Jeg vilde derfor gerne, om De vilde slaa Stadil op.

Et stærkt Blik lige ind i to vigende Øjne. ”Ja, det maa jeg vel saa til, ja jo saamænd.” ”Jamen det er udmærket. Skal vi to saa ikke følges ad hen til Departementschefen med det samme og give ham Besked?” - ”Ja, jo, det kan vi jo godt, ja.”

Andendagen efter var Stadil slaaet op.

*

Jeg fik I. C. til at komme til Vedersø og tale ved en Gudstjeneste. Da vi skal ind ad den smalle Kirkedør, og jeg aabner den for ham, nøder han mig purunge Præst til at gaa først ind. ”De er Præst, jeg er kun Lægmand.” Det nagede mig, og det vil nage mig Aar endnu, hvis jeg faar dem, at jeg fjøjede ham.

*

Slettelandet kalder vi Danmark. Men naar man saa I. C. Christensen, fik man en Følelse af, at vi har dog Bjerge ogsaa hos os. Ved Universitetets Aarsfest har jeg set ham staa som en Fyrste mellem det meste af, hvad vort Folk ejer af Pragt og Magt. Imposant staar han der, meget Kød, der bæres af endnu mere Aand, bred og velrejst, glad ved baade at skue og lade sig skue. Generaler og Professorer bukkede for ham til højre og venstre; selv bukkede han for ingen. Først da Kongen kom, præsterede han en Bøjning, der var lige saa høflig som værdig.

*

En Regenskammerat betragtede ham en Aften i Tivoli, støt stod han et lille Stykke fra Indgangen, og Brændingen slog sammen om hans Fod. Velvillig, men fremmed, som om en Vesterhavsklit var anbragt foran Tivolisøen. ”Jeg har elsket Kjøbenhavn med en haabløs Kærlighed.”

En Aften talte han ved en Juletræsfest for Ungdommen i Stadil. Ved Kaffen rejste han sig. Hvor stod der Styrke ud af Manden, bare ved at han var til. Saa lod han de milde magtfulde Øjne, hvori der ofte glimtede noget hvidt (og jeg blev aldrig klar over, om det var af Duevinger eller af Skumsprøjt) gaa Salen rundt: ”Ja, I unge, jeg kender jo ikke jeres Navne, men jeg kan se paa jeres Ansigter, af hvad Slægter I er, og jeg beder jer hilse i Gaardene og Hjemmene, hilse jeres Forældre og Husbonde fra mig og siger dem Tak for alt godt.”

Og Graaden var ved at tage Magten fra Ordene.

*

Jeg spekulerer ofte paa: Er Stauning saa elsket mellem sine Vælgere, som Christensen var det af sit Folk? I hvert Fald faar Stauning aldrig den Stilling i det danske Folk, som var Christensens i hans Livsaften. Hvad hænger det sammen med? Er der nogen, der nogen Sinde har set Stauning græde? Hvad godt man vil sige om Stauning - og jeg har villet sige en Del godt, især før i Tiden - men han ejer ikke samme Rodfæstethed som Danmarks gamle Vestjydehøvding. Han mangler rent ud sagt Kristendom. Danmarks grand old man er et Ord, der hørtes om I. C. og aldrig vil fæstes paa Stauning.

*

For mig er der ingen Tvivl om, at det var den kristne Karakter, der gjorde I. C. Christensen ufældelig. Hvor frygtelige Rystelser han kom ud for, hvor tit ”Politiken” kom agende med hans Ligkiste og tjenstivrige læssede den af uden for hans Dør, saa havde han disse Reserver i Sindet, der satte ham i Stand til igen at rejse sig og næste Dag staa paa Valpladsen, om end ikke umærket, saa dog atter støt og beredt. Og ”Politiken” lod saa Kisten hente og forvare til en senere Lejlighed. Som aldrig kom. For den Kiste, der omslutter hans Høvdingelegeme paa He Kirkegaard, er ikke gjort af hans Fjenders Had, men af et helt Folks Respekt og Taknemmelighed.

*

Sidste Gang, han tørnede ud ved Lurens Kald, var til Grønlandspagten med Norge. Det var jo ingenlunde saadan, at hvad Fatter gjorde, var altid det rigtige. Hele Grønlandssagen skulde efter min Mening være løst ganske anderledes storsindet. Vi Danske var i det heldige Tilfælde, at det var os, der ejede; altsaa var det os, der havde Raad. Det havde været skønt og lykkeligt og af helt uoverskuelig Betydning for Norden, om Danmark havde kunnet sige: ”Grønland behøver ikke at være dansk alene; der skal træffes en Ordning nu, saa Grønland kommer til at tilhøre hele Norden.” Desværre var Tiden dengang slet ikke moden. Lad os haabe til Gud, at Lejligheden ikke er for evig forpasset.

*

Nej, det var langtfra, at det var rigtigt, alt det Fatter gjorde. Det var, som jeg sagde før, ikke det, han udrettede, der efterhaanden samlede al Danmark om ham, men hvad han var. Naar han paa sine gamle Dage besøgte Kirker og Forsamlingshuse med sine Foredrag, kom man ikke ud for aandrigt Vid og funklende Dybsindighed. Han besøgte engang i Julen sin Søn Peder Christensen, der da havde en Gaard paa Lolland, Far og Søn gik sammen over Isen til Kirke i Maribo.

”Naa, Far, hvad syntes du saa om Præsten?”

”Jo, jeg fik mig en god Prædiken af den gamle, skønne Kirke.”

Saadan var det at høre I. C. paa hans gamle Dage. Ordene - naa ja, dem kunde man maaske nok være heldigere med hos andre Talere; men Manden selv, der stod og sagde de Ord her i dette halvsnudskede brøstfældige Forsamlingshus, han var, saa vidt et Menneske kan være det, ”selv en af Danmarks gamle stoute Kirkebygninger.

Kaj Munk

Første Halvdel af Kaj Munks Artikel fandtes i Jyllandsposten den 11. ds.[1]